

Handläggare
Cecilia Axelsson
Förvaltningschef Skolchef
Barn- och utbildningsförvaltningen
0140-684 10
cecilia.axelsson@tranås.se

Mottagare
Barn- och utbildningsnämnden

Utbildning av rektorer i NPF-diagnoser

Förvaltningens förslag till beslut

att bifalla motionen

att motionen bifalles med följande motivering. Beslutet är grundat utifrån Skolverkets rapport om att det i första hand är behov av utbildning av lärare och annan personal som behövs för att kunna uppmärksamma och möta elevers behov. Planering för olika insatser finns redan i förvaltningens strategiska arbete.

Sammanfattning

Socialdemokraterna har i en motion lämnat förslag om utbildning av rektorer i NPF-diagnoser. Barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) möter ofta stora utmaningar i skolan och för att skapa en mer inkluderande och välfungerande skolmiljö menar förslagsställarna att Tranås kommun borde satsa på att utbilda rektorer i NPF-diagnoser, vilket enligt förslagsställarna har bidragit till bättre anpassningar och stöd för elever. Socialdemokraterna önskar att samtliga rektorer inom grundskolan erbjuds utbildning.

Planer på fortbildning för personal och rektorer finns redan i kommande årshjul och är en del av förvaltningens strategiska framtida arbete.

Beskrivning av ärendet

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF, är ett paraplybegrepp för att beskriva flera olika funktionsnedsättningar som till exempel autism, ADHD och språkstörning. Det kan beskrivas som funktionsnedsättningar som påverkar den kognitiva förmågan och hur en person fungerar i sin vardag. Exempelvis kan det innebära svårigheter att behålla uppmärksamheten, planera sitt skolarbete eller utmaningar i samspelet med andra människor. Kunskap om funktionsnedsättningar kan hjälpa oss att bättre förstå utmaningarna och framför allt hur vi kan stödja eleverna på olika sätt. Elever kan av olika anledningar ha liknande svårigheter i skolmiljön utan att ha en NPF-diagnos.

En diagnos är aldrig ett villkor för att få stöd. Det är elevens behov och förutsättningar som avgör rätten till stöd, inte om eleven har en diagnos eller ej, men det är av stor betydelse för elevers lärande, utveckling och välbefinnande att lärare har förmåga att använda sin kunskap, professionella omdöme för att skapa en inkluderande undervisning och tillgänglig lärmiljö.

Förvaltningen arbetar på olika sätt med fortbildning inom området och Skolverkets Lärportal har också utbildningspaket med olika utbildningsmoduler. Det finns också utbildningspaket och stödmaterial på Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), vilket t ex användes vid fortbildning av rektorer på Holavedsgymnasiet för några år sedan.

För kännedom så planerar förvaltningen också för en insats med fortbildning för lärarpersonal på gymnasiet. Detta sker i samarbete med specialpedagoger på gymnasiet tillsammans med psykolog på centrala elevhälsan.

Omvärldsanalys

En ny rapport från Skolverket (Grundskolors arbete för en tillgänglig lärmiljö för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, Rapport Skolverket 2025) visar att många elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) eller liknande utmaningar inte får det stöd de har rätt till i grundskolan. Trots engagemang från huvudmän och rektorer visar rapporten att resurser, kompetens och rutiner inte alltid räcker till. Rapporten visar att det finns ett engagemang bland rektorer i grundskolan att arbeta för en tillgänglig lärmiljö för elever med NPF, men att resurser, kompetens och rutiner inte alltid räcker till. Längre eller upprepad frånvaro är vanligare bland elever med NPF, något som kan påverka deras möjligheter att nå utbildningens mål.

Rapporten visar att två av tre rektorer upplever att de saknar tillräckliga resurser för att möta stödbehov hos elever med NPF eller liknande utmaningar. Över hälften av huvudmännen och rektorerna ser ett ganska eller mycket stort behov av mer kompetensutveckling för de lärare och övrig personal som medverkar i undervisningen. Flera lyfter dessutom utmaningar med att omsätta teoretisk kunskap om NPF till praktisk nytta i undervisningen. Skolans lokaler kan behöva anpassas för elever med NPF eller liknande utmaningar. Vissa rektorer rapporterar om anpassade lärmiljöer och god tillgång till mindre rum, medan andra pekar på bristande ekonomiska resurser för nödvändiga anpassningar.

Skolverket ser allvarligt på att så många rektorer inte anser sig ha tillräckliga resurser för att ge det stöd som de bedömer att elever med NPF eller liknande utmaningar behöver eftersom brist på resurser får inte vara en anledning till att elever inte får det stöd de har rätt till. Skolorna behöver också tidigt uppmärksamma och möta elevers behov av stöd. Det är därför viktigt att skolan

har utbildade lärare och kompetent personal som får förutsättningar att möta elevernas behov.

Socialdemokraterna på nationell nivå lägger fram flera förslag med syfte att hjälpa elever med diagnoser som ADHD och autism. Partiet vill att rektorer i högre grad ska utbildas om NPF och att det ska ingå i rektorsutbildning att få fördjupande kunskaper om NPF och vill även satsa på särskilda forskningsskolor.

Samråd

-

Ekonomi

—

Lagstöd

-

Beslutsunderlag

Motion utbildning av rektorer i NPF-diagnoser

Protokoll kommunfullmäktige 2025-05-05-§ 89

Tjänsteutlåtande – Utbildning av rektorer i NPF-diagnoser

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Diariet

Barn- och utbildningsförvaltningen

Cecilia Axelsson
Förvaltningschef, skolchef